

Lovgivning og praksis omkring kørsel til og fra specialpædagogiske tilbud

Dette notat er udarbejdet for at skabe og formidle et overblik over de kørsler, der bliver bevilget og visiteret af PPR center, når der bliver bevilget kørsel til specialundervisning og andre specialpædagogiske tilbud. Det er hensigten at skabe og formidle et overblik over lovgivningen, de kommunale retningslinjer og den kommunale praksis, der arbejdes efter, når der bevilges kørsel på området. I dette notat er kørslerne grupperet i fire kategorier. Kategorierne er henholdsvis skolebørn, småbørn, særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse og voksenspecialundervisning.

Skolebørn

Ifølge folkeskolelovens (FSL) § 3, stk. 2 kan skolebørn visiteres til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand i specialklasser og specialskoler, hvis deres udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte. Elever, der bliver henvist til specialklasser og specialskoler, har ret til at blive optaget i skolens sfo (jf. FSL § 3, stk. 7), hvilket oftest er et særligt sfo-tilbud for disse børn. Når skolebørn bliver visiteret til disse foranstaltninger, bliver de samtidig visiteret til kørsel i henhold til FSL § 26 og i henhold til den særlige bekendtgørelse om befordring af elever i folkeskolen.

Skolebørn

Lovgivning:

Det fremgår af FSL § 26, at

- ”kommunalbestyrelsen skal sørge for befordring mellem hjemmet og skolen eller brobygningsinstitutionen,”

når det bliver vurderet eller konstateret, at de særlige kriterier i paragraffen er opfyldt. De kriterier, der henvises til, er, at der kan blive bevilget kørsel, når der er en bestemt afstand tilstede mellem hjem og skole, eller hvis det er påkrævet af sikkerhedshensyn. Det fremgår specifikt herefter:

- ”børn, der har længere skolevej end 2 1/2 km i børnehaveklasse og på 1.-3. klassetrin, 6 km på 4.-6. klassetrin, 7 km på 7.-9. klassetrin og 9 km i 10. klasse”
- ”børn, der har kortere skolevej, hvis hensynet til børnenes sikkerhed i trafikken gør det særlig påkrævet.”

Derudover skal kommunalbestyrelsen sørge for befordring til og fra skole af invaliderede elever.

Det skal dog særligt bemærkes, at kommunalbestyrelsen kan opfylde sin forpligtigelse

vedrørende bevilling af kørsler ved at henvise til den allerede etablerede befordringsordning eller til den offentlige transport i det omfang, eleven er i stand til at dette.

En anden vigtig nuancering er, at kommunalbestyrelsen kun er forpligtet til at sørge for hjemtransport fra skolefritidsordningen, hvis det kan ske uden etablering af en særskilt befordring og dermed uden merudgift for kommunen.

Særlige kommunale retningslinjer:

Børne- og Undervisningsudvalget besluttede den 12. december 2011 at præcisere grundlaget for bevilling af kørsel til gruppeordningen på Strandgårdsskolen. Bevilling sker på baggrund af Folkeskolelovens § 26. Præciseringen betyder, at hvis det vurderes, at elever fra 4. klasse ikke har de fornødne kompetencer til forsvarligt at komme i skole ved egen hjælp (eller vil kunne opnå disse kompetencer), vil eleven blive tilbudt kørsel med bus til og fra skole. Denne vurdering foretages i et samarbejde mellem skolen og PPR. Denne beslutning er en fortolkning af lovteksten, der giver mulighed for at bevilge kørsel ved funktionsnedsættelse fra 4. klasse. Samtidig ligger der implicit en skærpelse i denne fortolkning, da der ikke gives mulighed for at bevilge kørsel ved funktionsnedsættelse i 0. – 3. klasse. I denne nuancering er der en forventning til, at forældre til børn i 0. - 3. klasse sørger for at deres børn bliver afleveret og hentet, hvilket ligeledes er en forventning til forældre med børn i de almindelige klasser. Når der således bliver givet en særlig dispensation til elever i 4. klasse eller højere klassetrin, er det et udtryk for, at børnene har massive funktionsnedsættelser, når eleven stadig ikke formår at blive selvtransporterende.

Praksis:

Der bliver bevilget og visiteret kørsler i henhold til de kriterier, der er nævnt under lovgivningen. Derudover er der en praksis, som er videreført fra amterne efter strukturreformen i 2007. Denne praksis består i, at når eleven er bevilget og visiteret kørsel til skolen, bliver der samtidig bevilget og visiteret hjemtransport fra skolefritidsordningen. I lovteksten fremgår det, at det kun bør ske, hvis det ikke giver en merudgift, men i praksis sker det uagtet om dette forhold er til stede eller ej. En anden praksis er, at når eleven er blevet bevilget og visiteret kørsel for et skoleår, vil eleven ligeledes være bevilget kørsel til og fra skolefritidsordningen i ferierne. Denne praksis er en udvidelse af serviceniveauet i forhold til lovgivningen.

Det gælder generelt ved bevilling af kørsel af skolebørn, at der først og fremmest bliver bevilget kørsler til de offentlige transportmidler, såfremt eleven er i stand til at transportere sig selv. Den næstkommende mulighed for kørselsbevilling er at give kørselsgodtgørelse til forældrene, og den sidste mulighed i denne prioriteringsrækkefølge er, at der bevilges kørsel med bus eller taxa.

Det er værd at bemærke, jf. FSL § 26 og bekendtgørelse om befordring af elever i folkeskolen, at kørsel gælder i forhold til den adresse, hvor barnet er registreret i folkeregistret. Forældre med fælles forældremyndighed, og med hver deres bopæl, kan i de tilfælde, hvor barnet opholder sig lige meget i hvert hjem, og hvor begge forældre bor i skoledistriktet,

vælge til hvilken af de to hjemadresser kørslen skal ske. I mange tilfælde vil et specialpædagogisk tilbud dog ligge i et andet skoledistrikt, og derfor vil den normale praksis være, at der næsten altid køres til og fra folkeregisteradressen. Denne præcisering betyder desuden, at der ikke kan bevilges kørsel til og fra en forældremyndighedsindehaver, som bor i en anden kommune.

Småbørn

Dette område omhandler kørsel af småbørn, der bliver visiteret til specialgrupper (jf. dagtilbudsloven), korte sproggruppeforløb (jf. dagtilbudsloven), specialbørnehaver (jf. service-lovens § 32), og udvidede sproggrupper (jf. folkeskolelovens § 4).

Specialgrupper og korte sproggruppeforløb

Lovgivning:

Der bliver visiteret til specialgrupper jf. dagtilbudsloven § 4, hvor det fremgår, at

- *kommunalbestyrelsen skal sikre og tilbyde støtte til børn og unge under 18 år, der har behov for støtte i et dag-, fritids- eller klubtilbud m.v. for at kunne trives og udvikle sig.*

Det fremgår ikke af dagtilbudsloven, at der skal tilbydes kørsel til disse foranstaltninger.

Der bliver visiteret til korte sproggruppeforløb jf. dagtilbudsloven § 1, her fremgår det, at

- *kommunalbestyrelsen har ansvaret for at give sprogstimulering til børn i 3 års alderen, der på baggrund af en sprogvurdering bliver vurderet til at have brug for sprogunderstøttende aktiviteter.*

Det fremgår ikke af dagtilbudsloven, at der skal tilbydes kørsel til disse aktiviteter.

Særlige kommunale retningslinjer (Specialgrupper i daginstitutioner):

Det er besluttet af Børne- og Undervisningsudvalget den 22. oktober 2012, at børn med særlige behov bliver bevilget kørsel, når de bliver bevilget og visiteret til specialbørnehavegrupper i Piletræet og Birkely efter dagtilbudsloven. Der er givet særlig dispensation, sådan at afstandskriterierne i folkeskoleloven for elever i 0. – 3. klasse benyttes på dette område. Det betyder, at der kan bevilges kørsel, hvis der er en afstand mellem skole og hjem, der er større end 2,5 km.

Praksis (Korte sproggruppeforløb):

Der bliver afholdt 6 korte sproggruppeforløb om året på Strandgårdsskolen med 6 børn i hver gruppe. Forløbet kører over 6 uger, hvor børnene møder to gange om ugen. Kørselsafdelingen står for kørslen. De henter børnene i deres institutioner om morgenen og kører børnene tilbage til institutionerne ved middagstid. Det giver god mening at hente og bringe børnene til dette tilbud, men det er ikke lovbestemt, og derfor er det i praksis en udvidelse af serviceniveauet.

Specialbørnehaver

Lovgivning:

Ifølge servicelovens § 32 skal kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om støtte i særlige dagtilbud til børn, der på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har behov for hjælp eller særlig støtte, der ikke kan dækkes gennem ophold i et af de almindelige dagtilbud eller fritidshjem efter dagtilbudsloven.

Det fremgår ikke af serviceloven at der skal tilbydes kørsel til disse foranstaltninger.

Det fremgår dog jf. Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier (vejledning nr. 3 til serviceloven) i en noget upræcis formulering, at udgiften afholdes af institutionen:

- ”Udgifter til transport af børn til og fra særlige dagtilbud afholdes i nogle tilfælde af det særlige dagtilbud.”

Praksis:

Det er PPR der bevilger plads og kørsel af børn til specialbørnehaverne. Denne praksis om samtidig at bevilge og visitere kørsel har historiske rødder tilbage i tiden fra amterne. Der er ingen lovgivning, der kan henvises til, når PPR bevilger kørsel til specialbørnehave og dermed er det en udvidelse af serviceniveauet. Hvis PPR ikke iværksætter kørsel til specialbørnehave, vil det være en opgave, som institutionen skulle løse, hvilket institutionerne ikke tager højde for i dag.

Udvidede sproggruppeforløb

Lovgivning:

Ifølge folkeskolelovens § 4 og den særlige bekendtgørelse der refereres til under denne paragraf, bliver der tilbudt specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke er påbegyndt folkeskolen. Det er i Ishøj primært til de udvidede sproggrupper på Strandgårdsskolen.

Det fremgår af folkeskoleloven, at der kan tilbydes kørsel til de elever, der bliver bevilget specialundervisning.

Praksis:

De udvidede sproggruppeforløb foregår på Strandgårdsskolen to gange om ugen i 32 uger. Der er 6 børn i dette tilbud. Børnene bliver hentet af kørselsafdelingen om morgenen i deres institutioner, og til middag bliver børnene kørt tilbage til deres institutioner. Det fremgår af folkeskoleloven, at børnene kan få bevilget kørsel, og det giver ligeledes god mening at hente og bringe børnene til dette tilbud, da forløbet foregår, mens børnene er i institution.

Den generelle praksis for småbørnsområdet er, ligesom for skolebørnene, at der først og fremmest bliver bevilget kørsler til de offentlige transportmidler, såfremt eleven er i stand til at transportere sig selv. Den næstkommende mulighed for kørselsbevilling er at give kørselsgodtgørelse til forældrene, og den sidste mulighed i denne prioriteringsrækkefølge er at bestille kørselsafdelingen, Movia, taxa eller handicapbefordring til at sørge for transporten.

Særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU)

Unge, der afslutter grundskolen og vurderes til ikke at kunne gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse, har i henhold til ”Lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov” retskrav på en særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU) frem til den unge fylder 25 år. Målet med uddannelsen er, at den unge opnår personlige, sociale og faglige kompetencer til en så selvstændig og aktiv deltagelse i voksenlivet som muligt og eventuelt til videre uddannelse og beskæftigelse. Når der visiteres et STU-forløb, indgår det i visiteringen, at der bliver visiteret *en eventuel kørsel*.

STU

Lovgivning:

Reglerne om befordring fremgår af § 10 i lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov (L564) og §§ 12-14 i bekendtgørelse om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov. Det fremgår at:

- *”Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om art og omfang af befordringsbehovet på baggrund af en lægeerklæring eller anden sagkyndig udtalelse om den unges egen befordringsevne.” – Og – ”Kommunalbestyrelsen sørger for eller afholder udgifterne til fornøden befordring på den efter forholdene mest hensigtsmæssige måde.”*

Kørslen kan tilrettelægges efter forholdene på flere måder:

- *Hvis den unge selv ønsker at sørge for befordring, bidrager kommunalbestyrelsen hertil med et aftalt månedligt beløb.*
- *Hvis den unge ved hjælp af et særligt hjælpemiddel selv kan befordre sig, kan kommunalbestyrelsen opfylde befordringspligten ved at afholde udgiften hertil.*
- *Den unge kan henvises til at benytte offentlige befordringsmidler i det omfang handicappet tillader det, og det ikke medfører urimelig lang befordrings- og ventetid. Om nødvendigt må der foranstaltes særskilt befordring. Kommunalbestyrelsen afholder udgiften hertil.*

”Til unge uden særligt befordringsbehov, der har en afstand fra hjem eller fast aflastningssted til undervisningssted og tilbage igen på 22 km og derover, ydes der befordringsgodtgørelse.”

Praksis:

Unge med særligt befordringsbehov tilbydes kørselsordning eller får tilsendt buskort gældende mellem bopæl/aflastning og uddannelsessted.

En betragtelig del af gruppen af unge med særligt behov for kørselsordning vil i Uddannelsesplanen have som mål at blive selvtransporterende, hvilket kræver en del træning og måske hjælpemidler som GPS. Langt de fleste, der har selvtransport som mål, lykkes med det, men det kræver en del motivationsarbejde med såvel den unge som de pårørende. Når de unge bliver selvtransporterende, vil de i stedet modtage et buskort.

Kommunen er kun forpligtet til at dække udgifter til transport til unge med særligt kørselsbehov ud over 22 km. I praksis betyder det, at de unge, der har haft kørselsordning betalt af kommunen, ved overgang til selvtransport kan komme til selv at afholde udgiften til befording. En udgift, der kan udgøre en betragtelig del af et begrænset budget for unge, der som oftest er på uddannelseshjælp svarende til SU/kontanthjælp.

For at undgå at den unge og de pårørende ikke bliver demotiveret for arbejdet med selvtransport, har praksis hidtil været, at alle STU-elever har haft mulighed for få et buskort, uanset hvilken strækning, der skal køres.

Voksenspecialundervisning

Specialundervisning for voksne er et tilbud til personer med fysiske eller psykiske handicap. Tilbuddet skal give deltageren nye muligheder for et mere aktivt liv samt deltagelse i samfundslivet.

Undervisningen er en planlagt, tidsbegrænset, fremadskridende og målrettet aktivitet, der har til formål at afhjælpe eller begrænse virkningerne af et handicap, der kan bestå i, at deltageren opnår strategier og metoder, der gør, at han/hun i videst muligt omfang kan deltage i samfundslivet på samme vilkår som mennesker uden handicap.

Tilbud efter lov om specialundervisning for voksne kan bestå af særligt tilrettelagt undervisning (specialundervisning) og/eller specialpædagogisk bistand, herunder rådgivning og vejledning til deltageren og dennes pårørende m.fl. Undervisningsmaterialer og hjælpemidler, som er nødvendige for undervisningen, stilles til rådighed for deltagerne.

Hvis der er særlige befordringsbehov, skal kommunalbestyrelsen sørge for og/eller finansiere befordring til og fra undervisning.

Voksenspecialundervisning

Lovgivning:

Vedrørende kørsler står der i lov/vejledning for området:

- *”Kommunalbestyrelsen sørger for eller afholder udgifterne til fornøden befordring mellem hjem eller fast aflastningshjem og den regionale undervisningsinstitution af personer, der deltager i undervisningen” – Og –*
- *”Til personer uden særligt befordringsbehov, der har en afstand mellem hjem/fast aflastningssted og undervisningssted og tilbage igen på 22 km og derover, yder kommunalbestyrelsen befordringsgodtgørelse. Det kan være i form af godtgørelse af faktisk afholdte udgifter til offentligt befordringsmiddel eller ved befordring med eget befordringsmiddel med en af kommunalbestyrelsen fastsat godtgørelse pr. km.”*

Specialundervisning for voksne gives ofte i forbindelse med revalidering eller optræning og kan indgå i kommunens samlede hjælp i forbindelse med et handicap. Tilbuddet er gratis for deltageren.

Praksis:

Visiterede til specialundervisning, som pga. arten af deres handicap, som fx synshandicap eller hjerneskader, ikke kan transportere sig selv, transporteres ofte efter aftaler med den institution, som står for undervisningen.

- Til Kommunikationscentret, sker det via flextrafik/movia-aftalen, som afregnes direkte med PPR pr. cpr. nr. pr. måned.
- Til Institut for Blinde Og Svagtsynede (IBOS), ved længerevarende kurser, via IBOS's egen kørselsordning, som dermed er indeholdt i kursusprisen.
- Til andre undervisningssteder og -forløb fx Center for hjerneskade kan det ske med taxaaftale, som afregnes direkte hos PPR pr. cpr. nr.

Alle som kan transportere sig selv kan få dækket deres udgifter til henholdsvis offentlig transport via billigste afregningsmåde (klippekort) eller via kørsel i egen bil til lav takst pr. km.